

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJA
VIEŠOJO VALDYMO GRUPĖ**

PAŽYMA

**DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO „DĖL LIETUVOS
RESPUBLIKOS KORUPCIJOS PREVENCIJOS ĮSTATYMO NR. IX-904 PAKEITIMO
ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIIP-5042“ PROJEKTO (toliau - Projektas)
(TAP-20-1919; TAIS Nr.20-14749)**

2020-11-11 Nr.
Vilnius

Projekto rengėja: Teisingumo ministerija

Projekto tikslas: atsižvelgiant į Seimo valdybos 2020 m. rugsėjo 30 d. sprendimą Nr. SV-S-1675, *pateikti Seimui Vyriausybės išvadą dėl naujos redakcijos Korupcijos prevencijos įstatymo (toliau – KPI) projekto Nr. XIIP-5042.*

Dabartinė situacija: Oficialiai KPI projektą inicijavo Respublikos Prezidentas, parengė – Prezidento kanceliarija, bendradarbiaudama su Specialiųjų tyrimų tarnyba (toliau - STT) (*faktiškai, projektas buvo parengtas STT ir pateiktas Prezidento kanceliarijai*).

Galiojantis KPI buvo priimtas dar 2002 m., per praėjusį laiką buvo ne kartą tobulintas, tačiau rengėjų vertinimu visuomeninio gyvenimo pokyčiai lemia būtinybę peržiūrėti jį iš esmės. KPI projekto svarbiausi akcentai:

- Esminis projekto siekis yra tai, kad egzistuojančią fragmentišką ir paviršutinišką kovos su korupcija būklę pakeistų nauja koordinuota visuotiniu įsitraukimu grįsta sistema.
- Korupcijos sąvoka yra išplečiama, kad apimtų taip pat ir korupciją privačiame sektoriuje (šiuo metu tokie veiksmai nepatenka į sąvoką).
- Įtvirtinama pareiga viešojo sektoriaus subjekto darbuotojui pranešti apie korupcinio pobūdžio nusikalstamą veiką gavus duomenų, leidžiančių pagrįstai manyti, kad tokia veikla buvo padaryta (pagal galiojančią normą privaloma pranešti tik turint neginčijamų duomenų, dėl ko ši norma neefektyvi).
- Numatomos naujos korupcijos prevencijos priemonės: korupcijos rizikos valdymo vertinimas; atsparumo korupcijai lygio nustatymas; etikos ir (ar) elgesio kodeksai viešojo sektoriaus subjektuose; viešojo sektoriaus subjekto antikorupcinė politika; kompleksinė atsparumo korupcijai analizė; suteikimas teisės STT, nustačius teisinio reguliavimo neatitikimą aukštesnės galios teisės aktams, dėl ko gali pasireikšti korupcijos rizika, kreiptis į atitinkamą subjektą dėl teisės akto panaikinimo, o šiam nesutikus – į Vyriausybę arba administracinę teisumą.
- Numatomas privataus sektoriaus įtraukimas (savanorišku (ne priverstiniu) pagrindu) į korupcijai atsparios aplinkos kūrimą.
- Viešojo sektoriaus subjektuose numatoma įsteigti už korupcijai atsparios aplinkos kūrimą atsakingus padalinius arba paskirti atsakingus asmenis, bei sukurti jų koordinavimo sistemą.
- Vykdamas viešojo sektoriaus subjekto vadovo veiklos vertinimą galės būti atsižvelgiama į jo pastangas kuriant korupcijai atsparią aplinką. Apie nepakankamus ar netinkamus tokio vadovo veiksmus, kuriant korupcijai atsparią aplinką, numatoma galimybė skelbti informaciją viešai.
- Priėmus įstatymą jo įgyvendinimui *bus reikalingos papildomos biudžeto lėšos* (antikorupciniams padaliniams / pareigūnams įstaigose steigti), *prognozuojama suma nežinoma*. Kita vertus, remiantis tarptautine praktika investuojant į korupcijai atsparios aplinkos kūrimą

priemonės ir veiklas patiriama apie tris kartus mažiau išlaidų, nei teisės pažeidimais sukeltoms problemoms spręsti, dėl ko tikėtinas yra biudžeto lėšų taupymas.

Projekto esmė: Projektu yra siūloma iš esmės pritarti naujos redakcijos KPI projektui, tačiau tobulinti pagal pateiktas pastabas.

Pabrėžtina, kad *STT rengiant aptariamą KPI projektą, Vyriausybės kanceliarija kreipėsi į STT su siūlymu parengtą projektą derinti su suinteresuotomis valstybės ir savivaldybių institucijomis bei kartu su Teisingumo ministerija inicijuoti šiuo klausimu platesnę diskusiją Vyriausybėje, tačiau rengėjai į šį siūlymą neatsižvelgė.*

Turint omenyje tai, bei atsižvelgiant į didelę KPI projekto apimtį, teikiamų jam pastabų apimtis yra itin didelė (14 lapų; 51 pastaba).

Kaip svarbesnės išskirtinos šios pastabos:

- Nėra apibrėžtas KPI projekto santykis su Teisėkūros pagrindų įstatymu – nėra aišku, ar galiojančių norminių teisės aktų antikorpucinis vertinimas atliekamas remiantis ex post vertinimo metodika ar tai atskira procedūra. Jei siekiama, kad antikorpucinis vertinimas taptų sudėtinė ir neatskiriama ex post vertinimo dalimi, tai turėtų būti įtvirtinta Teisėkūros pagrindų įstatymo nuostatose, reglamentuojančiose ex post vertinimą (reikalingas šio įstatymo pakeitimo projektas).

- Pagal KPI projektą, antikorpucinį vertinimą atlikus STT, jos antikorpucinio vertinimo išvada pateikiama ir teisės akto projekto rengėjui, kuriam numatoma pareiga informuoti STT, kaip atsižvelgta į išvadoje pateiktas pastabas ir pasiūlymus. Tačiau KPI projekte nėra aptarta, kokią įtaką vertinamam teisės akto projektui turės paties viešojo administravimo subjekto darbuotojo, kuriam pavesta atlikti antikorpucinį vertinimą, parengta antikorpucinio vertinimo išvada. Tikslinga apibrėžti darbuotojo parengtos išvados pasekmes, nes dabar siūlomas reguliavimas leidžia manyti, kad ši išvada yra tik formalumas, nedarantis jokios įtakos rengiamam teisės akto projektui.

- KPI projektas nustato, kad informacija, kurią apie asmenį, siekiantį eiti arba einantį pareigas viešojo sektoriaus subjekte arba siekiantį eiti pareigas ES ar tarptautinėse teisminėse ir kitose institucijose, teikia STT į pareigas asmenį skiriančiam, teikiančiam ar paskyrusiam subjektui. Reguliavimas tobulintinas keliais aspektais:

Pirma, KPI projekte nenuoseklus atitinkamos teikiamos informacijos terminų reglamentavimas - vienais atvejais nustatyta už kurį laikotarpį teikiama informacija (pvz. 1 metai - administracinių nuobaudų atveju), kitais – ne (pvz. interesų derinimo pažeidimų atvejais). Siūlytina visais atvejais nustatyti konkrečius laikotarpius, už kuriuos teikiama informacija.

Antra, šie laikotarpiai turėtų būti įvertinti racionalumo ir proporcingumo aspektais bei aiškinamajame rašte pagrįsti tokių terminų nustatymo motyvai.

- Tikslintinas kreipimosi dėl informacijos apie jau dirbančius asmenis reglamentavimas, atsižvelgiant į tai, kad tokie asmenys jau buvo tikrinti skiriant juos į pareigas, todėl pakartotinis kreipimasis dėl jų galėtų būti motyvuotas tik išimtiniais atvejais kilus pagrįstų abejonių ar atliekant pareigas neatsirado naujų aplinkybių, dėl kurių jie galėjo tapti netinkami eiti pareigas.

- KPI projekte nustatyta, kad prašymas STT dėl informacijos gali būti teikiamas tik dėl „konkursą, atranką laimėjusio ar <...> pasirinkto asmens“. Neaišku, kaip turi būti elgiama tuo atveju, kai asmuo siekia eiti pareigas kitais – ne išvardytais pagrindais, o pavyzdžiui, tarnybinio kaitumo, tarnybinio būtinumo ar kitais būdais. Taip pat neapibrėžta, kaip turėtų būti vertinamos situacijos, kai patikrintas asmuo būtų pripažintas netinkamu eiti pareigas ir kiltų poreikis gauti informaciją apie kitą pretendantą.

- KPI projektas nustato, kad „viešuosiuose juridiniuose asmenyse <...> korupcijos rizikos valdymo vertinimas planuojamas ir atliekamas Vidaus kontrolės ir vidaus audito įstatymo nustatyta tvarka“, tačiau Vidaus kontrolės ir vidaus audito įstatyme nėra reguliuojami nei korupcijos rizikos valdymo vertinimo planavimo, nei jo atlikimo aspektai. Atitinkamai reikėtų parengti lydinčią Vidaus kontrolės ir vidaus audito įstatymo projektą.

- KPI projekte įtvirtinta nuostata, kad „viešojo sektoriaus subjekto darbuotojai už elgesio standartų pažeidimus atsako Lietuvos Respublikos įstatymų nustatytais atvejais ir tvarka“. Nėra aišku, apie kokius elgesio standartus kalbama, nežinomi ir įstatymai, kuriuose šie elgesio standartai įtvirtinti, todėl ši nuostata yra ne tik perteklinė, bet ir klaidinanti. Be to, abejotinas ir joje minimų elgesio standartų ryšys su KPI projekto paskirtimi ir taikymu.

- KPI projektu siūloma nustatyti, kad STT, Vyriausybės įstatymo nustatyta tvarka, turi teisę kreiptis į Vyriausybę ir prašyti pripažinti netekusiais galios ministro, Vyriausybės įstaigos ar įstaigos prie ministerijos vadovo priimtus teisės aktus. Kadangi Vyriausybės įstatymas STT tokios teisės nesuteikia, reikia parengti lydinčią Vyriausybės įstatymo pakeitimo projektą.

- KPI projekte siūloma, kad už korupcijai atsparios aplinkos kūrimą institucijoje atsakingi subjektai pagal kompetenciją, be kita ko, vykdytų teisės pažeidimų, įskaitant korupcinio pobūdžio pažeidimus, tyrimą. Pagal KPI projektą korupcinio pobūdžio teisės pažeidimu laikytinas „administracinis nusižengimas, darbo pareigų pažeidimas ar tarnybinis nusižengimas, padaromas piktnaudžiaujant įgaliojimais ir tiesiogiai ar netiesiogiai siekiant naudos sau ar kitam asmeniui, taip pat korupcinio pobūdžio nusikalstama veika“. Tad lieka neaišku, kokių būtent iš šių teisės pažeidimų (administracinių nusižengimų, darbo pareigų pažeidimų ar tarnybinių nusižengimų ar korupcinio pobūdžio nusikalstamų veikų) ir kokio pobūdžio tyrimą pavedama atlikti minėtiems atsakingiems subjektams, kokie būtų to tyrimo veiksmai, terminai, koks šio tyrimo santykis su tyrimais, atliekamais dėl tų pačių teisės pažeidimų, tačiau pagal kitus įstatymus.

- KPI projektas turėtų būti papildomas baigiamosiomis nuostatomis, aiškiai apibrėžiant jų taikymą tiek kalbant apie atitinkamas procedūras (pavyzdžiui, priėmimo (skyrimo) į pareigas), pradėtas iki pakeitimų įsigaliojimo, tiek apie asmenis, šiuo metu jau dirbančius ar einančius atitinkamas pareigas, įsigaliojus pakeitimams. Projekto rengėjų nuomone atsižvelgiant teisėtų lūkesčių apsaugos ir proporcingumo principus, naujosios KPI nuostatos dėl informacijos apie asmenis teikimą bei jos naudojimą, neturėtų būti taikomi jau dirbantiems asmenims. Taip pat turėtų būti aiškiai įtvirtinamas ir iki pakeitimų įsigaliojimo atsiradusių juridinių faktų nevertinamumas.

Derinimas: Projektas nebuvo derintas su suinteresuotomis institucijomis.

Atitikimas Vyriausybės programai: Projektas neprieštarauja Vyriausybės programai.

Dalykinio vertinimo išvada: Dalykiniu požiūriu įvertinome teikiamą Projektą. Iš esmės pritariame Projektu teikiamoms KPI projektui pastaboms, tačiau siūlome Projektą pildyti / tikslinti atsižvelgiant į šias pastabas:

1. Siūlomu KPI projektu iš esmės keičiamas korupcijos prevencijos srities teisinis reguliavimas. Todėl, vadovaujantis Teisėkūros pagrindų įstatymo 15 straipsnio nuostatomis, įstatymo projekto rengėjas turėtų atlikti numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimą.

2. KPI projekto 2 straipsnio 4 dalyje yra išvardinamos korupcinio pobūdžio nusikalstamos veikos. Šį įstatymo nuostata koreguotina dviem aspektais:

- a) KPI projekto 2 straipsnis apibrėžia sąvokas. Tuo tarpu aptariamoje 4 dalyje nėra pateiktas sąvokos apibrėžimas, o yra tiesiog išvardinimas veikų, kurios yra laikomos korupcinio pobūdžio nusikalstamomis veikomis. Atsižvelgiant į tai, šios nuostatos turėtų būti ne 2 straipsnyje kuriame apibrėžiamos sąvokos, bet įvedamas atitinkamas sutrumpinimas tame straipsnyje, kuriame pirmąjį kartą kalbama apie atitinkamas veikas (5 straipsnio 2 dalies 5 punktas);

- b) kyla klausimas dėl atitinkamų šiame punkte įvardijamų veikų santykio (tapatumo ir / ar skirtingumo) su nusikalstamomis sudėtimis įtvirtintomis Baudžiamajame kodekse. Svarstyтина ar aptariamam atveju nėra reikalinga nuoroda į Baudžiamąjį kodeksą bei jo atitinkamus straipsnius.

3. KPI projekto 1 straipsnio 13 dalyje siekiant teisinio reguliavimo aiškumo ir paprastumo apjungtini 2 ir 5 punktai.

4. KPI projekto 4 straipsnio 7 punkte tikslintina subsidarumo principo formuluotė – šis principas teorijoje suprantamas kaip idėja, kad *sprendimai turi būti priimami* ir įgyvendinami kuo žemesniu lygiu kuriuo juos įmanoma efektyviai priimti ir įgyvendinti („kuo arčiau žmogaus“).

5. KPI projekto 6 straipsnio 5, 6, 8 dalių (iš dalies – ir kitų šio straipsnio dalių) normos laikytinos aptariamoms analizės atlikimo tvarka, t.y. tam tikromis procedūromis, todėl galėtų būti išdėstomos šio straipsnio 1 dalyje nurodytoje korupcijos rizikos analizės atlikimo tvarkoje. Šis pastaba aktuali ir kitoms įstatymo nuostatoms, kurios nustato procedūras, todėl siūlytina laikytis bendro principo, techninio pobūdžio procedūrinių nuostatų KPI įstatyme atsisakyti, perkelti jas į poįstatyminius teisės aktus, į kuriuos duodamos nuorodos tekste.

6. Atsisakytina KPI projekto 6 straipsnio 12 dalies bei 9 straipsnio 4 dalies atsižvelgiant į tai, kad kriminalinės žvalgybos reglamentavimas (įskaitant tai, kuriais atvejais gali būti naudojami kriminalinės žvalgybos informacijos rinkimo būdai) yra ne šio, o Kriminalinės žvalgybos įstatymo reguliavimo dalykas.

7. Įvertinus KPI projekto 7 straipsnio nuostatas, kyla abejonių dėl šakinių korupcijos prevencijos veiksmų planų ir valdymo srities korupcijos prevencijos veiksmų planų tikslingumo. Tai potencialiai didins administracinę naštą ir riziką dubliuoti korupcijos prevencijos priemones tiek nacionalinėje, tiek šakinėje, tiek valdymo srities korupcijos prevencijos planavimo dokumentuose. Nėra iki galo aišku kuo skiriasi šakinis ir valdymo srities korupcijos prevencijos veiksmų planas, kada rengiamas vienas, kada rengiamas kitas, koks santykis tarp jų. Siūlome įvertinti šias nuostatas administracinės naštos augimo požiūriu.

8. Nėra aiški KPI projekto 8 straipsnio 6 dalyje suformuluotos normos pridėtinė vertė. Viešojo administravimo įstatyme yra nustatyta galimybė institucijoms esant tokiam poreikiui kreiptis į kitas institucijas dėl tarnybinės pagalbos. Jei aptariamąsios dalies nuostata iš esmės savo turiniu kalba būtent apie tarnybinės pagalbos gavimą, ji vertintina kaip perteklinė ir jos atsisakytina. Jei, vis tik, turimas omenyje kažkoks kitas viešojo sektoriaus subjektų „pasitelkimas“, tuo atveju tikslinga būtų įstatyme plačiau atskleisti atitinkamos normos turinį bei taikymo galimybes.

9. KPI projekto 9 straipsnio 2 dalies 1 punkte įtvirtinama norma, kad STT surenka ir į pareigas asmenį skiriančiam, teikiančiam ar paskyrusiam subjektui pateikia informaciją apie asmens teistumą (neatsižvelgiant į tai, ar teistumas išnyko, ar panaikintas). Atkreiptinas dėmesys, kad pagal teisės teoriją (bei galiojančio Baudžiamojo kodekso 97 straipsnio 6 dalį) asmenys, kurių teistumas yra pasibaigęs laikomi neteistais – t.y. kažkada buvęs jų teistumo faktas neturėtų ir negalėtų įtakoti jų teisinio statuso inter alia galimybių užimti tam tikras pareigas. Jei korupcinio pobūdžio nusikaltimų veikų atžvilgiu dar yra įmanomas tam tikros išimties iš šios principinės taisyklės nustatymo svarstymas, tai kitų nusikalstamų veikų atžvilgiu jis niekaip negali būti laikomas pagrįstu.

Pabrėžtina taip pat, kad korupcinio pobūdžio nusikalstamų veikų apimtimi šios normos turinį faktiškai apima tos pačios straipsnio dalies 2 ir 3 punktai.

Atsižvelgiant į tai siūlytina atsisakyti KPI projekto 9 straipsnio 2 dalies 1 punkto, kaip nepagrįstai ribojančio asmenų teises.

10. Projekto 21 punkte suformuluotoje pastaboje KPI projekto 9 straipsnio 2 dalies 4 punktui pritariame minčiai, kad KPI projekto nuostata dėl „*priimtų procesinius sprendimus šiose bylose*“ nepagrįstai išplečia šios normos taikymo ribas. Tačiau nesutinkame su tuo, kad informacijos apie įtarimus atitinkamomis nusikalstamomis veikomis pateikimas gali pažeisti nekaltumo prezumpciją, kadangi šiuo atveju mes kalbame ne apie asmens kaltumą ar ne padarius atitinkamą veiką, o apie korupcijos riziką. Pabrėžtina, kad kalbant apie korupcijos prevenciją yra akcentuojama tai, jog svarbu ne tik pati faktinė (teisiniu keliu įrodyta) korupcija – itin svarbi yra taip pat korupcijos regimybė, kadangi ji griauja pasitikėjimą valstybe ir jos institucijomis. O skyrimas į pareigas asmens, kuriam kaip tik yra pareikšti įtarimai padarius korupcinio pobūdžio nusikalstamą veiką, sukeltų abejones ne tik dėl paties tokio asmens galimo korumpuotumo, bet ir dėl jį skiriančio asmens / institucijos, korumpuotumo.

11. Nepritariame Projekto 25 punkte (pastaba KPI projekto 9 straipsnio 7 daliai) pateiktam siūlymui įstatymu nustatyti konkrečių pareigybių, dėl kurių būtų galima kreiptis KPI projekto 9 straipsnyje reglamentuotos informacijos, sąrašą. Manome, kad tokio konkrečių pareigybių visos šalies mastu sąrašo nustatymas įstatyme neatitiktų įstatyminio reguliavimo pobūdžio ir turėtų būti nustatomas poįstatyminiu teisės aktu(-ais). Pritariame minčiai, kad įstatymas turėtų nustatyti aiškius kriterijus pagal kuriuos pareigybės būtų įtraukiamos į atitinkamą sąrašą(-us).

12. Nepritariame taip pat Projekto 26 punktu siūlomai pastabai KPI 9 straipsnio 10 daliai. Aptariama projekto nuostata susijusi su į politines pareigas išrinktu ar paskirtu asmeniu (pvz. Respublikos Prezidentu, Ministru Pirmininku etc.), bei jo galimybėmis realiai vykdyti savo pareigas nuo pat savo įgaliojimų pradžios momento. Nustačius pastaboje siūlomą reguliavimą (t.y. kad toks asmuo įgytų teisę kreiptis dėl informacijos tik pradėjęs formaliai eiti savo pareigas), susidarytų situacija, kad toks asmuo de facto būtų nepajėgus nuo pirmos dienos įgyvendinti savo įstatyminius įgaliojimus.

13. KPI projekto 9 straipsnio 13 dalis nustato, kad į pareigas asmenį skiriantis, teikiantis ar paskyręs subjektas gali pateikti prašymą STT pateikti informaciją tik dėl vieno konkurso, atranką laimėjusio ar pasirinkto asmens. Pabrėžtina, kad pagal Valstybės tarnybos įstatymo 11 straipsnio 2 ir 3 dalių nuostatas į įstaigos vadovo, įstaigos vadovo pavaduotojo ir įstaigos padalinio vadovo pareigas priimančiam asmeniui Vyriausybės įgaliota įstaiga atrenka 2 (du) geriausiai centralizuotame konkurse įvertintus pretendentes, o į pareigas priimančiam asmuo priima galutinį sprendimą, kurį iš šių dviejų pretendentų priimti į valstybės tarnautojo pareigas. Manytume, kad į pareigas priimančiam asmeniui sprendžiant, kurį iš dviejų pretendentų pasirinkti, informacija apie su tokiu asmeniu susijusias korupcines rizikas turėtų būti *esminių veiksmų* apsisprendimui. Atitinkamai siūlytina tikslinti šią KPI projekto nuostatą.

14. Siūlytina apsvaistyti galimybę įtvirtinti STT teisę pateikti informaciją apie į pareigas skiriamą asmenį savo iniciatyva (KPI projekto 9 straipsnio 9 dalis).

Savaime suprantama, kad STT neturi nei reikiamų pajėgumų, nei galimybių stebėti visus vykstančius paskyrimus į pareigas, tačiau manytina, kad galimybė STT pateikti informaciją savo iniciatyva galėtų būti naudinga kai kuriais atvejais, ypač kai (tyčia ar dėl neapsižiūrėjimo) yra nesikreipiama dėl tokios informacijos – tada, kaip minėta, STT galėtų savo nuožiūra pateikti tokią išvadą. KPI projekto 9 straipsnio 25 dalyje yra numatyta galimybė atleisti asmenį, kuris buvo paskirtas nesilaikant nustatytos informacijos gavimo procedūros, tačiau pabrėžtina, kad tam tikrais atvejais tai gali būti neįmanoma / politiškai nepriimtina (pvz. jau paskyrus asmenį į kokį nors tarptautinį teismą). Tokiais atvejais įstatyminė galimybė STT veikti savo iniciatyva leistų užbėgti atitinkamoms situacijoms už akių.

15. KPI projekto 9 straipsnio 14 dalis nustato, kad į pareigas skiriantis asmuo atsako, kad į pareigas būtų priimami tik atitinkama tvarka patikrinti asmenys. Svarstyti ar nereikėtų numatyti (galimai kituose įstatymuose parengiant atitinkamus lydimuosius įstatymų projektus) konkrečios atsakomybės, jei šios pareigos yra nesilaikoma.

16. Pritardami Projekto 29 punkte išdėstyta pastabai dėl KPI projekto 9 straipsnio 18 daliai (dėl poreikio įstatyme nustatyti kriterijus kada KPI projekto 9 straipsnyje nurodyta informacija gali būti pakankamu pagrindu neskirti asmens į pareigas), nesutinkame su Projekto 31 pastaba dėl KPI projekto 9 straipsnio 25 dalies. Manome, kad tuo atveju, jei asmuo buvo paskirtas negavęs apie jį nurodytos informacijos, o vėliau paaiškėja faktai, kuriems esant žinomiems (t.y. turint atitinkamą informaciją), jis nebūtų buvęs paskirtas į atitinkamas pareigas, *galimybė* pripažinti sprendimą skirti jį į pareigas negaliojančiu, yra reikalinga.

Abejones kelia taip pat siūlomas nustatyti tokio sprendimo pripažinimo negaliojančiu momentas – nuo sprendimo priėmimo, - atsižvelgiant į tai, kad gali susidaryti situacija, kai sprendimas bus faktiškai pripažįstamas negaliojančiu jau po to, kai atitinkamas asmuo keletą metų ėjo atitinkamas pareigas ir jokia praktinė teisinių santykių gražinimo į sprendimo priėmimo momentą galimybė neegzistuos.

17. Atsižvelgiant į tai, kad KPI projekto 10 straipsnyje reglamentuojami dalykai (pranešimas apie nusikalstamas veikas) yra ne šio įstatymo reguliavimo dalykas, siūlytume atsisakyti šio straipsnio (esant tokiam poreikiui atskiras šio straipsnio nuostatas perkelti į atitinkamus, kartu teiktinus, įstatymų pakeitimų projektus).

18. Dėl KPI projekto 14 straipsnio 4 dalies atkreiptinas dėmesys, kad jei šioje dalyje minimi „elgesio standartai“ yra susiję būtent su korupcijos prevencija, tai būtent KPI yra tas įstatymas kuris turėtų nustatyti detalesnį šių standartų reglamentavimą. Siūlytume atitinkamai papildyti pastabą išdėstyta Projekto 40 punkte.

19. Siūlytina projekto 19 straipsnio 3 dalies 7 punkte įtraukti Vyriausybę tarp institucijų, kurioms STT teikia informaciją apie korupcijos paplitimo mažinimo požiūriu reikšmingus pokyčius ir pasiūlymus dėl antikorupcinės aplinkos kūrimo atsižvelgiant į tai, kad Vyriausybė (per ministerijas ir kitas pavaldžias institucijas) yra vienu pagrindinių korupcijos prevencijos subjektų ir tokios informacijos / pasiūlymų gavimas jai yra būtinas siekiant užtikrinti efektyvią Vyriausybės korupcijos prevencijos veiklą.

20. KPI projekto 19 straipsnio 4 dalis nustato „kitus korupcijos prevencijos subjektus“, tačiau ši norma taip ir lieka tiesiog deklaratyvus išvardinimas – šiems subjektams įstatyme nei yra nustatomos kokios nors pareigos, nei kitu būdu įvardijama jų statuso specifika. Kyla klausimas ar tokiu atveju toks išvardinimas išvis yra reikalingas, nes plačiausia prasme korupcijos prevencija yra visų reikalas – tiek viešojo sektoriaus tiek privačių subjektų, tiek juridinių tiek fizinių asmenų, etc. Siūlome atsisakyti šios normos kaip nesukuriančios jokios pridėtinės vertės.

21. Abejotina Projekto 51 punkte išdėstyta pastaba ta apimtimi, kuria susidaro pagrindas teigti, kad tariamai asmuo gali turėti teisėtą(!) lūkestį dirbti / eiti pareigas nepaisant to, kad jis yra korumpuotas ir kad tai galimai pažeistų proporcingumo principą.

Pats teisėtų lūkesčių principas suponuoja, kad lūkesčiai turi būti susiję su teisėtu, o ne neteisėtu elgesiu. Todėl pritardami poreikiui KPI įstatyme nustatyti pereinamąsias nuostatas nesutinkame su tuo, kad KPI projekto nuostatos dėl informacijos pateikimo ir vadovavimosi ja skiriant į pareigas (ir, galimai, atleidžiant iš jų) galimai pažeistų minėtus principus.

22. Pabrėžtina, kad atsižvelgiant į tai, kad KPI projektas, dėl kurio yra teikiamas Projektas, savo esme yra horizontalaus pobūdžio teisės aktas, kuriuo nustatomas teisinis reguliavimas tiesiogiai palies visų valstybės institucijų veiklą, siūlome Projektą suderinti su ministerijomis ir kitomis suinteresuotoms valstybės institucijoms (Teisėjų taryba, Lietuvos advokatūra, Generaline prokuratūra, Lietuvos savivaldybių asociacija ir kt.).

23. KPI projekto aiškinamajame rašte nurodoma, kad projekto įgyvendinimas pareikalaus papildomų valstybės ir (ar) savivaldybių biudžetų lėšų (inter alia antikorupciniams padaliniais / pareigūnams įstaigose sukurti). Siūlytina kreiptis į Finansų ministerijos prašant pateikti išankstinį vertinimą, kiek biudžeto lėšų turėtų pareikalauti įstatymo įgyvendinimas, kadangi, prognozuotina, ši suma gali būti reikšminga.

Taip pat siūlome rengėjams įvertinti Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės pastabas Projektui.

Siūlome Projektą teikti į **Tarpinstitucinį pasitarimą**.

Patarėjas

Audrius Kasinskas

